

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

1766

Na temelju članka 45. stavka 5. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, broj 71/14, 118/14 i 154/14), ministar nadležan za rad uz suglasnost ministra zdravlja donosi

PRAVILNIK

O ZAŠTITI RADNIKA OD RIZIKA ZBOG IZLOŽENOSTI KARCINOGENIMA I/ILI MUTAGENIMA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom utvrđuju obveze poslodavca u pogledu zaštite zdravlja i sigurnosti radnika od rizika pri radu s karcinogenima i/ili mutagenima uključujući i prevenciju tih rizika.

(2) Ovim se Pravilnikom utvrđuju minimalni zahtjevi u pogledu zaštite zdravlja i sigurnosti radnika uključujući i granične vrijednosti izloženosti karcinogenima i/ili mutagenima.

(3) Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se za poslove na kojima su radnici izloženi samo ionizirajućem odnosno neionizirajućem zračenju.

(4) Odredbe Zakona o zaštiti na radu u cijelosti se primjenjuju na cijelo područje iz stavka 1. ovoga članka, ne dovodeći u pitanje strože ili detaljnije odredbe ovoga Pravilnika.

(5) Ovaj Pravilnik se primjenjuje i za poslove pri kojima je prisutan azbest kao i proizvodi koji sadrže azbest, kada odredbe ovoga Pravilnika propisuju višu razinu zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Članak 2.

Ovim se Pravilnikom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće direktive:

Direktiva 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim ili mutagenim tvarima na radu (šesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (kodificirana verzija) (Tekst značajan za EGP) (SL L 158, 30. 4. 2004.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom 2014/27/EU od 26. veljače 2014. o izmjeni Direktiva Vijeća 92/58/EEZ, 92/85/EEZ, 94/33/EZ, 98/24/EZ i Direktive 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kako bi se uskladile s

Uredbom (EZ) br. 1272/2008 o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa. CELEX br. 32004L0037.

Pojašnjenje pojmova

Članak 3.

(1) U smislu ovoga Pravilnika, smatra se:

1) *Karcinogen* je tvar ili smjesa koja udovoljava kriterijima za razvrstavanje u kategoriji karcinogena 1.A ili 1.B utvrđenima u Prilogu I. Uredbe (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, odnosno tvar, smjesa ili postupak iz Priloga I ovoga Pravilnika kojima su radnici izloženi tijekom obavljanja poslova.

2) *Mutagen* je tvar ili smjesa koja udovoljava kriterijima za razvrstavanje u kategoriji 1.A ili 1.B mutagenog učinka na zametne stanice utvrđenih u Prilogu I. Uredbe (EZ) br. 1272/2008.

3) *Rad s karcinogenima i/ili mutagenima* su sve aktivnosti pri kojima su radnici izloženi ili mogu biti izloženi karcinogenima i/ili mutagenima, i to pri njihovoj uporabi, proizvodnji, skladištenju, obradi, preradi, pretakanju, miješanju, uklanjanju, uništavanju, kao i sličnim aktivnostima. Među takve poslove spadaju i poslovi pri kojima se zbog okolnosti kod tih postupaka oslobađaju ili nastaju karcinogeni i/ili mutageni.

4) *Radni okoliš* je okoliš u kojem radnik može doći u doticaj s karcinogenima i/ili mutagenima za vrijeme radnog procesa.

5) *Granična vrijednost izloženosti* predstavlja graničnu vrijednost vremenski prilagođenog prosjeka koncentracije karcinogena ili mutagena u zraku unutar zone disanja radnika u odnosu na referentno razdoblje od osam radnih sati rada.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Pravilniku, a imaju rodno značenje koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Područje primjene

Članak 4.

(1) Odredbe ovoga Pravilnika se primjenjuju na poslove na kojima su radnici izloženi ili bi mogli biti izloženi karcinogenima i/ili mutagenima.

(2) Pri obavljanju poslova pri kojima radnici dolaze ili mogu doći u doticaj s karcinogenima i/ili mutagenima, poslodavac mora na temelju odredaba Pravilnika o izradi procjene rizika, ustanoviti vrstu, stupanj i trajanje izloženosti radnika te procijeniti rizik po sigurnost i zdravlje radnika na tim poslovima. Na temelju te procjene rizika poslodavac mora poduzeti potrebne mjere zaštite.

(3) Procjenu rizika iz prethodnog stavka ovoga članka, poslodavac mora redovito obnavljati na način da ista odgovara postojećim opasnostima i štetnostima, a posebno u slučaju promjena okolnosti koje mogu utjecati na izloženost radnika karcinogenima i/ili mutagenima.

(4) Procjena rizika iz stavka 2. ovoga članka mora obuhvatiti i sve slučajeve na granici dopuštenih vrijednosti izloženosti radnika, kao i slučajeve pri kojima

može doći do apsorpcije karcinogena i/ili mutagena u kožu i/ili kroz kožu radnika.

(5) Poslodavac je obavezan organizirati rad na način da na poslove, gdje je procjenom rizika utvrđeno da radnici mogu doći u doticaj s karcinogenima i/ili mutagenima, ne rasporedi radnike mlađe od 18 godina, trudne radnice ili radnice koje doje te da njihov doticaj s navedenim poslovima u potpunosti onemogući.

II. OBVEZE POSLODAVCA

Smanjivanje i zamjena

Članak 5.

(1) Poslodavac mora u radnom procesu zamijeniti karcinogene i/ili mutagene bezopasnim ili manje opasnim tvarima, smjesama ili postupcima koji ovisno o situaciji i pod uvjetima uporabe nisu opasni ili su manje opasni za zdravlje i sigurnost radnika, a ako to nije moguće poslodavac mora smanjiti korištenje karcinogena i/ili mutagena u radnom procesu na najmanju moguću mjeru.

(2) Poslodavac mora organizacijskim mjerama osigurati da je pri nesmetanom radnom procesu broj izloženih radnika karcinogenima i/ili mutagenima što manji.

(3) Poslodavac mora na zahtjev nadležnih tijela dati na uvid nalaze ispitivanja provedenih od strane ovlaštenih osoba, procjenu rizika te ostalu dokumentaciju vezanu uz izloženost radnika karcinogenima i/ili mutagenima.

Prevenција i smanjivanje izlaganja

Članak 6.

(1) Kada nalazi procjene rizika ukazuju na rizik po zdravlje ili sigurnost radnika, mora se spriječiti izlaganje radnika karcinogenima i/ili mutagenima.

(2) Kada nije tehnički moguće zamijeniti karcinogen ili mutagen s tvari, smjesom ili postupkom, koji uz poštivanje uvjeta uporabe nije opasan ili je manje opasan po zdravlje ili sigurnost, poslodavac mora osigurati da se karcinogen ili mutagen, koliko je tehnički moguće, proizvodi i rabi u zatvorenom sustavu.

(3) Kada zatvoreni sustav nije moguće tehnički izvesti, poslodavac mora spriječiti oslobađanje karcinogena i/ili mutagena u radni okoliš održavanjem odgovarajućeg podtlaka u tom sustavu.

(4) Podtlak iz stavka 3. ovoga članka mora iznositi najmanje 20 Pa, a poslodavac mora redovito nadzirati vrijednost podtlaka umjerenim mjernim uređajem.

(5) Izloženost radnika ne smije biti veća od granične vrijednosti izloženosti za karcinogen utvrđenu Prilogom III ovoga Pravilnika, odnosno niti u jednom trenutku vrijednosti ne smiju prijeći vrijednosti iz Priloga III.

(6) Pri svakoj uporabi karcinogena ili mutagena, poslodavac mora provesti sve sljedeće mjere:

1) ograničavanje na najmanju moguću mjeru količine karcinogena i/ili mutagena na radnom mjestu,

- 2) osiguranje što manjeg broja radnika koji su izloženi ili bi mogli biti izloženi karcinogenima i/ili mutagenima, imajući posebno u vidu da takvim tvarima ne budu izložene posebno osjetljive skupine radnika, kao što su maloljetnici, trudnice, radnice koje su nedavno rodile i koje doje te radnici sa smanjenom radnom sposobnošću,
- 3) planiranje radnih postupaka i izrada postupaka kontrole tako da se izbjegne oslobađanje karcinogena ili mutagena na mjestu rada ili svede na najmanju moguću mjeru,
- 4) uklanjanje karcinogena ili mutagena na samom izvoru, lokalnim odsisnim sustavom ili općom ventilacijom, s time da sve metode odstranjivanja tih tvari budu sukladne sa zahtjevima zaštite javnog zdravlja i zaštite okoliša,
- 5) korištenje postojećih odgovarajućih postupaka za mjerenje karcinogena i/ili mutagena, posebice za rano otkrivanje povećanih izlaganja nastalih nepredviđenim događajem ili akcidentom,
- 6) primjena prikladnih radnih postupaka i metoda,
- 7) skupne mjere zaštite radnika i/ili, ukoliko se izlaganje ne može drugačije izbjeći, pojedinačne mjere zaštite radnika,
- 8) higijenske mjere, posebice redovno čišćenje podova, zidova i drugih površina,
- 9) obavještanje radnika, odnosno njihovo osposobljavanje te upoznavanje s procedurama,
- 10) označavanje opasnih zona uz uporabu odgovarajućih znakova upozorenja i opasnosti, uključujući i oznake »Zabranjeno pušenje« i »Zabranjeno držanje odnosno konzumiranje hrane i pića«, u zonama u kojima radnici mogu ili bi mogli doći u doticaj s karcinogenom i/ili mutagenom,
- 11) izrada planova djelovanja u slučajevima nužde koji mogu nastati pri neuobičajeno visokoj izloženosti,
- 12) utvrđivanje načina sigurnog skladištenja, rukovanja i transporta, posebice uporabom zabrtvljenih te jasno i vidljivo označenih spremnika,
- 13) utvrđivanje načina sigurnog sakupljanja, skladištenja i odlaganja otpadaka od strane radnika, uključujući i uporabu zabrtvljenih te jasno i vidljivo označenih spremnika.

Članak 7.

- (1) Ako tehničkim rješenjima iz članka 6. ovoga Pravilnika nije moguće spriječiti oslobađanje karcinogena i/ili mutagena u radni okoliš, poslodavac mora radne postupke s karcinogenima i/ili mutagenima prostorno i na siguran način odvojiti od ostalih radnih postupaka.
- (2) Odsisani zrak se smije ponovno dovesti u radni okoliš samo ako je prethodno očišćen od svih karcinogena i/ili mutagena.
- (3) Odsisani zrak koji sadrži karcinogene 1. skupine, navedene u Prilogu III ovoga Pravilnika, ne smije se ponovno dovoditi u radni okoliš.

(4) Poslodavac mora osigurati nadzor djelotvornosti odsisnih sustava, kojeg mora obavljati u rokovima koje je odredio proizvođač odsisnih sustava odnosno koji su određeni glavnim projektom građevine u kojoj se nalazi radni prostor, ali ne duljima od dvanaest mjeseci.

(5) Ispuštanje odsisanog zraka u okoliš potrebno je obavljati u skladu s propisima koji uređuju zaštitu okoliša.

Članak 8.

(1) Poslodavac mora osigurati takvu konstrukciju reakcijskih posuda, koja ne zahtijeva često čišćenje unutrašnjosti.

(2) Uređaj za čišćenje mora se pomoću tehničke opreme moći uložiti u posudu na način da je moguće čišćenje uz zatvoren ulazni otvor.

(3) Poslodavac mora osigurati da se radni prostori u kojima se pri radu koriste karcinogeni i/ili mutageni redovito čiste. Metenje i provjetravanje u takvim prostorima je zabranjeno.

Obavještavanje nadležnih tijela

Članak 9.

(1) Poslodavac mora u 30 dana prije početka proizvodnje i korištenja karcinogena i/ili mutagena o tome pisanim putem obavijestiti središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove inspekcije i Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

(2) Poslodavac koji nije ispunio obvezu iz stavka 1. ovoga članka, dužan je isto učiniti u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

(3) Poslodavac mora u obavijesti iz stavka 1. ovoga članka navesti podatke o:

1) djelatnosti i postupcima koje obavlja, uključujući i razloge za upotrebu karcinogena i/ili mutagena,

2) identifikaciji karcinogena i/ili mutagena,

3) količinama proizvedenih ili korištenih tvari ili smjesa koje sadrže karcinogene ili mutagene,

4) broju i imenima radnika izloženih karcinogenima i/ili mutagenima,

5) poduzetim preventivnim tehničkim i zdravstvenim mjerama,

6) vrsti osobne zaštitne opreme koja se koristi,

7) prirodi, stupnju i trajanju izloženosti,

8) slučajevima zamjene tvari.

(4) Obveza iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na laboratorije u kojima se karcinogeni i/ili mutageni koriste samo povremeno i u minimalnim količinama.

(5) Poslodavac je obavezan, ukoliko dođe do promjena u odnosu na dostavljenu

obavijest iz stavka 2. ovoga članka, o istome pisanim putem obavijestiti nadležno tijelo prema uputi iz stavka 3. ovoga članka.

Nepredviđeno izlaganje

Članak 10.

(1) Ukoliko pri radu dođe do opasne situacije ili nezgode koja može uzrokovati nepredviđenu izloženost radnika karcinogenima i/ili mutagenima, poslodavac mora o tome odmah obavijestiti radnike.

(2) U okolnostima iz stavka 1. ovoga članka, a sve dok se ponovno ne uspostavi normalno stanje i ne otklone uzroci nepredviđene izloženosti, poslodavac mora:

1) osigurati da u ugroženoj zoni rade samo radnici koji su upoznati s opasnostima i štetnostima, koji su osposobljeni za rad na siguran način te koji su nužno potrebni za izvođenje popravaka i drugih potrebnih poslova,

2) radnicima osigurati svu potrebnu i propisanu osobnu zaštitnu opremu te osigurati da radnici istu koriste,

3) osigurati za svakog radnika posebno da izloženost karcinogenima i/ili mutagenima ne bude stalna te da bude ograničena na najkraće moguće vrijeme,

4) nezaštićenim radnicima zabraniti rad u zoni povećanog rizika.

Predvidivo izlaganje

Članak 11.

(1) Pri obavljanju određenih poslova (kao što su održavanje, sanacija, rušenje, kontrola, popravci strojeva, uređaja, naprava i građevina i sl.) za koje je poslodavac predvidio znatno povećanje izloženosti radnika i za koje je poduzeo sve tehničke preventivne mjere za smanjenje izloženosti, poslodavac mora, nakon savjetovanja s radnicima ili njihovim predstavnicima te sa stručnjakom zaštite na radu, odrediti daljnje mjere zaštite kojima će smanjiti izloženost i osigurati sigurnost i zaštitu zdravlja radnika pri obavljanju takvih poslova.

(2) U skladu s odredbom iz stavka 1. ovoga članka, poslodavac mora svim izloženim radnicima osigurati potrebnu osobnu zaštitnu opremu te osigurati da radnici istu koriste tijekom predviđene izloženosti.

(3) Poslodavac mora posebno za svakog radnika ograničiti izloženost na najkraće moguće vrijeme.

(4) Poslodavac mora poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da su područja u kojima se obavljaju poslovi iz stavka 1. ovoga članka jasno ograničena i obilježena ili kojima je na drugi način neovlaštenim osobama spriječen pristup u ta područja.

Pristup u opasno područje

Članak 12.

(1) Poslodavac mora poduzeti prikladne mjere kojima će osigurati da je pristup u

područje u kojem se obavljaju poslovi pri kojima postoji opasnost po sigurnost ili zdravlje radnika zbog izloženosti karcinogenima i/ili mutagenima, dopušten samo onim radnicima koji zbog prirode svoga posla moraju raditi ili ulaziti u ta područja.

(2) Područja iz stavka 1. ovoga članka moraju biti jasno označena.

Higijena i osobna zaštita

Članak 13.

(1) Poslodavac je kod svih poslova, kod kojih postoji opasnost od zagađivanja karcinogenima i/ili mutagenima, obavezan poduzeti prikladne mjere kojima će osigurati:

- 1) da radnici ne konzumiraju hranu i piće te duhanske proizvode u područjima rada gdje postoji rizik od zagađivanja karcinogenima i/ili mutagenima,
- 2) da radnici budu opremljeni odgovarajućom zaštitnom opremom,
- 3) da se odvoje mjesta odlaganja radne ili zaštitne odjeće od mjesta odlaganja civilne odjeće,
- 4) da su radnicima osigurane prikladne prostorije za pranje i obavljanje nužde,
- 5) da se osobna zaštitna oprema na prikladan način drži na jasno označenom mjestu te provjerava i čisti, ako je moguće prije, a obavezno poslije svake uporabe,
- 6) da se neispravna osobna zaštitna oprema popravi ili zamijeni prije daljnje uporabe.

(2) Radnici ne smiju snositi troškove mjera iz stavka 1. ovoga članka.

Obavješćivanje i osposobljavanje radnika

Članak 14.

(1) Poslodavac mora osigurati da su radnici koji rade s karcinogenima i/ili mutagenima prije početka poslova osposobljeni za rad na siguran način, na temelju svih raspoloživih podataka, a posebno u obliku obavijesti ili uputa o:

- 1) potencijalnim rizicima po zdravlje, uključujući i dodatne opasnosti zbog pušenja,
- 2) mjerama opreza koje treba poduzeti radi sprječavanja izlaganja,
- 3) higijenskim zahtjevima,
- 4) uporabi osobne zaštitne opreme,
- 5) aktivnostima koje trebaju poduzeti radnici, uključujući i spasioce u slučaju nezgoda te za sprečavanje nezgoda.

(2) Osposobljavanje se mora provoditi na način da se uključe saznanja o novim ili izmijenjenim opasnostima te da se po potrebi utvrde obveze periodičke provjere

znanja.

(3) Poslodavac mora u postupke osposobljavanja radnika za rad na siguran način uključiti upute i smjernice za rad s karcinogenima i/ili mutagenima, prema spoznajama i doktrinama medicine rada.

(4) Poslodavac mora radnike, prije raspoređivanja na poslove s karcinogenima i/ili mutagenima, detaljno upoznati s uređajima za preradu, doradu, obradu, miješanje, transport i sl. karcinogenima i/ili mutagenima kao i sa spremnicima, posudama i instalacijama koje su u bilo kakvoj vezi sa spomenutim uređajima.

(5) Poslodavac mora osigurati da uređaji i instalacije budu jasno i čitljivo označeni znakovima sigurnosti (znakovima upozorenja i znakovima za opasnost).

Obavijesti za radnike

Članak 15.

Poslodavac mora poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da:

1) radnici i/ili povjerenici radnika za zaštitu na radu mogu provjeriti primjenjuje li se ovaj Pravilnik, odnosno mogu li biti uključeni u njegovu provedbu posebice obzirom na:

– posljedice odabira, nošenja i uporabe zaštitne opreme po zdravlje i sigurnost radnika, ne dovodeći u pitanje odgovornost poslodavca da utvrdi djelotvornost zaštitne opreme,

– mjere koje utvrđuje poslodavac iz stavka 1. članka 11. ovoga Pravilnika, ne dovode u pitanje njegovu odgovornost za utvrđivanje takvih mjera.

2) radnici i/ili povjerenici radnika za zaštitu na radu budu što je brže moguće obaviješteni o nepredviđenim izloženostima, uključujući i one iz članka 11. ovoga Pravilnika, o njihovim uzrocima te o mjerama koje su poduzete ili ih treba poduzeti radi popravljivanja stanja,

3) ima izrađen ažuran popis radnika koji obavljaju poslove za koje nalazi procjene rizika ukazuju na opasnost po zdravlje i sigurnost radnika, a koji navodi rizik kojem su radnici izloženi,

4) specijalist medicine rada i/ili središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove inspekcije rada te sve druge osobe odgovorne za zdravlje i sigurnost na radu imaju uvid u popis iz podstavka 3. ovoga članka,

5) svaki radnik ima uvid u podatke s popisa koji se na njega osobno odnose,

6) radnici i/ili povjerenici radnika za zaštitu na radu imaju uvid u anonimne skupne podatke.

Savjetovanje i sudjelovanje radnika

Članak 16.

Poslodavac mora osigurati savjetovanje s radnicima i/ili njihovim predstavnicima kao i njihovo sudjelovanje u svim pitanjima koja uređuje ovaj Pravilnik i njegovi

prilozi, u opsegu i na način određen Zakonom o zaštiti na radu i podzakonskim propisima.

III. OSTALE ODREDBE

Zdravstveni nadzor

Članak 17.

(1) Poslodavac mora osigurati zdravstveni nadzor radnika te prema preporukama specijaliste medicine rada i zdravstvene preglede za radnike koje rade s karcinogenima i/ili mutagenim.

(2) Prije početka rada s karcinogenima i/ili mutagenima specijalist medicine rada obavještava radnike o mogućim oštećenjima zdravlja izazvanim karcinogenima i/ili mutagenima te za vrijeme obavljanja posla na tom mjestu rada.

(3) Prethodne zdravstvene preglede poslodavci moraju radnicima osigurati prije početka rada.

(4) Radnicima, koji obavljaju poslove pri kojima su izloženi karcinogenima i/ili mutagenima, poslodavci moraju prema preporuci specijaliste medicine rada osigurati usmjerene povremene ili ciljane preventivne zdravstvene preglede.

(5) Zdravlje radnika je potrebno pratiti u skladu s doktrinom i praksom medicine rada.

(6) Usmjereni periodički zdravstveni pregledi obavljaju se u rokovima koje odredi specijalist medicine rada, ovisno o razini rizika i mogućim poteškoćama radnika.

(7) U slučaju sumnje na akcidentalni slučaj, potrebno je radnika uputiti na izvanredni zdravstveni pregled. Na temelju stručne procjene specijaliste medicine rada poslodavac mora prije određenog roka uputiti radnika na usmjereni povremeni ili ciljani pregled.

(8) Radnik ima pravo na pregled prije određenog roka ukoliko se može opravdano pretpostaviti da su nastale zdravstvene tegobe u svezi s poslovima koje obavlja.

(9) Mjere zdravstvenog nadzora i zdravstvenog pregleda trebaju omogućiti zaštitu zdravlja radnika te poboljšanje zaštite na radu na poslovima na kojima su radnici izloženi karcinogenima i/ili mutagenima.

(10) Poslodavac na zahtjev specijalista medicine rada, tijela nadležnog za poslove inspekcije rada i Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu mora dati na uvid podatke o radnicima koji rade s karcinogenima i/ili mutagenima, o rezultatima mjerenja koncentracija karcinogenih i mutagenih kao i o rezultatima drugih mjerenja opterećenja i štetnosti na mjestu rada.

(11) Poslodavac mora inspektoru rada, specijalistu medicine rada odnosno specijalistu medicine rada Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu omogućiti pregled mjesta rada na kojima radnici koriste karcinogene i/ili mutagene.

(12) Ako specijalist medicine rada ustanovi da postoji neposredna opasnost od nastanka oštećenja zdravlja ili je do oštećenja zdravlja već došlo, mora:

1) u pisanom obliku preporučiti poslodavcu dopunu procjene rizika, ako smatra da je radnik zdravstveno ugrožen zbog okolnosti na mjestu rada,

2) u pisanom obliku dati liječničke savjete radniku,

3) pisanim putem obavijestiti središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove inspekcije.

(13) U slučaju da je u tijelu radnika ustanovljena koncentracija određene tvari ili metabolita ili da neki od bioloških indikatora odstupa, specijalist medicine rada o rezultatima pretraga mora u pisanom obliku obavijestiti radnika te njegovog poslodavca.

(14) Ako se utvrde promjene zdravstvenog stanja radnika, koje bi mogle biti posljedica izloženosti karcinogenima i/ili mutagenima, specijalist medicine rada ili tijelo nadležno za poslove inspekcije rada može tražiti od poslodavca da, kod jednake izloženosti, obavi zdravstveni nadzor drugih radnika.

(15) Prilikom obavljanja zdravstvenog nadzora, mora se voditi pojedinačna zdravstvena evidencija, a liječnik ili tijelo nadležno za zdravstveni nadzor može predložiti sve zaštitne ili preventivne mjere za svakog pojedinog radnika.

(16) Radnicima se moraju dati informacije i savjeti u vezi sa svakom vrstom zdravstvenog nadzora kojeg mogu obaviti po završetku izlaganja karcinogenima i/ili mutagenima.

(17) Poslodavci mogu zatražiti reviziju nalaza zdravstvenog nadzora.

(18) Radnici imati pravo na uvid u liječničke nalaze koji se na njih odnose kao i na reviziju nalaza zdravstvenog nadzora.

(19) Praktične preporuke za zdravstveni nadzor radnika navedene su u Prilogu II ovoga Pravilnika.

(20) Sve slučajeve karcinoma koji su moguća posljedica profesionalne izloženosti karcinogenima i/ili mutagenima, specijalist medicine rada mora prijaviti tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada, Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Evidencija

Članak 18.

(1) Poslodavac je dužan voditi evidenciju radnika koji obavljaju poslove za koje nalazi procjene rizika ukazuju na opasnost po zdravlje i sigurnost radnika uz navođenje elemenata izloženosti te istu redovito dopunjavati u skladu s promjenama podataka iz članka 6. ovoga Pravilnika.

(2) Poslodavac mora čuvati rezultate mjerenja koncentracije karcinogena i/ili mutagena na mjestima rada najmanje četrdeset godina nakon prestanka uporabe karcinogena i/ili mutagena.

(3) Ako poslodavac koji je upotrebljavao karcinogene i/ili mutagene prestane sa svojom djelatnošću, rezultate mjerenja koncentracija karcinogenih i/ili mutagenih na mjestima rada te evidencije radnika iz stavka 1. ovoga članka je dužan predati Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

(4) U vezi s obavljanjem zdravstvenog nadzora mora se voditi osobna evidencija zdravstvenih pregleda radnika u skladu sa zakonom i podzakonskim propisima, koja mora sadržavati sljedeće osobne podatke:

- 1) ime i prezime,
- 2) podatke o rođenju,
- 3) prebivalište,
- 4) datum zapošljavanja i datum prestanka rada na poslovima na kojima je radnik bio izložen karcinogenima i/ili mutagenima,
- 5) vrste opasnosti i štetnosti te utvrđeni rizici i njihova veličina na mjestu rada,
- 6) vrste poslova, s podacima o početku i kraju pojedinog posla,
- 7) podatke o vremenu provedenom na prethodnom radnom mjestu pri kojem su postojale mogućnosti pojedinih štetnosti i opterećenja,
- 8) datume preventivnih zdravstvenih pregleda i rezultat nultog pregleda sa stručnom ocjenom,
- 9) datum sljedećeg preventivnog zdravstvenog pregleda,
- 10) podatke o osobi koja vodi evidenciju.

(5) Osobna evidencija zdravstvenih pregleda se mora čuvati najmanje 40 godina nakon prestanka izlaganja.

(6) Ako poslodavac koji je upotrebljavao karcinogene i/ili mutagene prestane sa svojom djelatnošću, ovlaštene ustanove odnosno specijalisti medicine rada u privatnoj praksi koji po propisima o zdravstvu obavljaju djelatnost medicine rada, a koji su obavljali zdravstveni nadzor njegovih radnika, dužne su evidencije individualnih zdravstvenih pregleda predati Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo.

Granične vrijednosti

Članak 19.

(1) Poslodavac mora osigurati kontinuirana mjerenja koncentracija karcinogenih i/ili mutagenih na mjestima rada:

- 1) kojima su radnici izloženi tijekom obavljanja postupaka navedenih u Prilogu I i graničnim vrijednostima izloženosti navedenim u Prilogu III ovoga Pravilnika,
- 2) utvrđenih Pravilnikom o graničnim vrijednostima izloženosti opasnim kemikalijama pri radu i o biološkim graničnim vrijednostima.

(2) Poslodavac mora u najkraćem mogućem roku ukloniti uzroke prekoračenja graničnih vrijednosti te obaviti kontrolna mjerenja koncentracija opasnih kemikalija.

(3) Ako je radnik izložen graničnim vrijednostima izloženosti karcinogena i/ili mutagena iz Priloga III ovoga Pravilnika, odnosno iz Pravilnika o graničnim vrijednostima izloženosti opasnim kemikalijama pri radu i o biološkim graničnim vrijednostima, poslodavac mora osigurati da rad nije normiran i da radnik ne radi više od punog radnog vremena i ne više od četrdeset sati tjedno.

(4) Granične vrijednosti i druge vezane odredbe utvrđene su u Prilogu III ovoga Pravilnika te Pravilnikom o graničnim vrijednostima izloženosti opasnim kemikalijama pri radu i o biološkim graničnim vrijednostima.

Članak 20.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim i/ili mutagenim tvarima na radu (»Narodne novine«, br. 40/07).

Članak 21.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/15-01/03

Urbroj: 524-03-02/1-15-14

Zagreb, 18. kolovoza 2015.

Ministar

prof. dr. sc. Mirando Mrsić,
dr. med., v. r.

PRILOG I.

POPIS TVARI, SMJESA I POSTUPAKA

1. Proizvodnja auramina.
2. Rad koji uključuje izlaganje policikličnim aromatskim ugljikovodicima prisutnim u čađi, katranu ili smoli ugljena.
3. Rad koji uključuje izlaganje prašinama, dimovima i aerosolima nastalima tijekom prženja i elektrorafiniranja bakreno-nikalskih spojeva za matiranje.
4. Jaki kiseli postupci proizvodnje izopropil alkohola.
5. Rad koji uključuje izlaganje prašinama tvrdog drveta^[1].

PRILOG II.

PRAKTIČNE PREPORUKE ZA ZDRAVSTVENI NADZOR

RADNIKA

(Članak 17. stavak 5.)

1. Liječnik i/ili tijelo nadležno za zdravstveni nadzor radnika izloženih karcinogenima i/ili mutagenima moraju biti upoznati s uvjetima ili okolnostima izlaganja svakog radnika.

2. Zdravstveni nadzor radnika mora se obavljati u skladu s načelima i praksom medicine rada, a mora uključivati najmanje sljedeće mjere:

– vođenje evidencije o zdravstvenoj i profesionalnoj anamnezi radnika,

– osobni razgovor s radnikom,

– tamo gdje je prikladno, biološki nadzor, kao i otkrivanje ranih i reverzibilnih učinaka.

3. Za svakog radnika koji je predmet zdravstvenog nadzora može se odrediti potreba zdravstvenog pregleda, u svjetlu najnovijih dostupnih saznanja s područja medicine rada.

4. Opseg zdravstvenog pregleda bit će utvrđen posebnim propisom.

PRILOG III.

GRANIČNE VRIJEDNOSTI ZA IZLOŽENOST PRI RADU

Ime agensa	EINECS ⁽¹⁾	CAS ⁽²⁾	Granične vrijednosti		Napomena	Prijelazne mjere
			mg/m ³ ⁽³⁾	ppm ⁽⁴⁾		
Benzen	200-753-7	71-43-2	3,25 ⁽⁵⁾	1 ⁽⁵⁾	koža ⁽⁶⁾	Granična vrijednost: 3 ppm (= 9,75 mg/m ³)
Vinilklorid monomer	200-831	75-01-4	7,77 ⁽⁵⁾	3 ⁽⁵⁾	-	-
Prašine tvrdog drveta	-	-	5,0 ^{(5) (7)}	-	-	-

(1) EINECS: European Inventory of Existing Chemical Substances (Europski registar postojećih kemijskih tvari).

(2) CAS: CAS broj (Chemical Abstract Service Number).

(3) mg/m³ = miligrami po kubičnom metru zraka pri 20°C i 101,3 kPa (760 mm Hg).

(4) ppm = čestica volumena na milijun u zraku (ml/m³).

(5) Mjereno ili izračunato za referentno razdoblje od osam sati.

(6) Znatan doprinos ukupnom opterećenju tijela moguć izloženosti preko kože.

(7) Frakcija koju je moguće udahnuti; ukoliko su prašine tvrdog drveta pomiješane s drugim vrstama drvene prašine, ova granična vrijednost odnosi se na sve vrste drvene prašine koje se nalaze u mješavini.

[1] Popis nekih tvrdih drva može se naći u Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans, Vol. 62 – »Wood Dust and Formaldehyde« (Monografije o procjeni karcinogenih rizika za ljude, sv. 62 – »Drvena prašina i formaldehid«), kojeg je izdala International Agency for Research on Cancer (Međunarodna agencija za istraživanje raka), Lyon, 1995.